

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210-8259140-1-ΦΑΧ: 210-8259235

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Επί του υπ' αριθμ. πρωτ. εισ. Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 2027/21.02.2014

ερωτήματος της Δ.Ε.Υ.Α.

Ερωτάται από τη Δ.Ε.Υ.Α. αν έχουν εφαρμογή στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και ιδίως στον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της, οι διατάξεις της παραγράφου 1, εδάφιο πρώτο, του άρθρου 16 του ν. 3863/2010.

I. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 7 του **Ν. 1069/1980** ορίζεται ότι «Στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου στην περίπτωση που δεν είναι Δήμαρχος μπορεί να καταβάλλεται για τις παρεχόμενες στην επιχείρηση υπηρεσίες του αποζημίωση καθοριζόμενη με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του ποσού των εξόδων παράστασης που εισπράττει ο Δήμαρχος του οικείου Δήμου ή αν πρόκειται για κοινοτική επιχείρηση το 50% των εξόδων

παράστασης του Προέδρου της οικείας Κοινότητας. Σε περίπτωση απουσίας του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου λόγω ασθένειας ή άδειας πέραν του μηνός, η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται εξ ημισείας σε αυτόν και τον αναπληρωτή του. Κατά τον ίδιο τρόπο στον Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου, μπορεί να παρέχεται, για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις αυτού, αποζημίωση.

Η αποζημίωση του Προέδρου, των μελών, του εισηγητή και γραμματέα του Δ.Σ. της επιχείρησης καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος του ποσού που εισπράττουν τα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού Συμβουλίου του οικείου Δήμου ή Κοινότητας ως αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται ότι ένα από τα μέλη του έχει πλήρη απασχόληση με αμοιβή στην επιχείρηση και να καθορίζονται οι αρμοδιότητές του και το ύψος της αμοιβής του».

Σύμφωνα με το άρθρο **42 του Ν. 3996/2011**, Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας, Θέματα Εργατικά, Κοινωνικής Ασφάλισης κλπ, «1.Οι διατάξεις του άρθρου 63 του ν.2676/1999 (Α' 1) όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ.1 του άρθρου 16 του ν. 3863/2010 (Α' 115), καθώς και καταστατικές διατάξεις που προβλέπουν αναστολή καταβολής της σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας σε περίπτωση που ο συνταξιούχος αναλαμβάνει εργασία ή αυτοαπασχολείται και υπάγεται στην ασφάλιση του φορέα από τον οποίο συνταξιοδοτείται, δεν έχουν εφαρμογή στους συνταξιούχους ασφαλιστικών οργανισμών

αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που έχουν συνταξιοδοτηθεί με τις διατάξεις του ν.612/1977, όπως ισχύει, και στους συνταξιούχους που λαμβάνουν το εξωιδρυματικό επίδομα...»

Σύμφωνα με το **α. 63 παράγραφος 1 του ν. 2676 /1999**, Συγχώνευση Ασφαλιστικών ταμείων, Οφειλές ΙΚΑ , λοιπές διατάξεις (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το **α.16 του ν.3863/2010**), Απασχόληση Συνταξιούχων. **«Οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος φορέων κύριας ασφάλισης που αναλαμβάνουν εργασία, υπόκεινται στους εξής περιορισμούς: α) Για όσους δεν έχουν συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας τους αναστέλλεται η καταβολή της σύνταξης ή των συντάξεων , κύριων και επικουρικών β) Μετά τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους, το ποσό της ακαθάριστης κύριας σύνταξης ή του αθροίσματος των ακαθάριστων κύριων συντάξεων, που υπερβαίνει τα τριάντα ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτά διαμορφώνονται κάθε φορά και ισχύουν την 31^η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους , καταβάλλεται μειωμένο κατά 70%. Για κάθε τέκνο που είναι ανήλικο ή σπουδάζει σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και ως την συμπλήρωση του 24^{ου} έτους ή είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία , ο αριθμός των ανωτέρω ημερομισθίων προσαυξάνεται κατά έξι ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτά διαμορφώνονται κάθε φορά.**

Σε περίπτωση συρροής συντάξεων, η μείωση γίνεται στο ποσό της μεγαλύτερης κύριας σύνταξης και εφόσον αυτό δεν επαρκεί, το υπόλοιπο ποσό περικόπτεται από την αμέσως επόμενη ή επόμενες σε ύψος κύριες συντάξεις.

Ειδικότερα για τους δικαιούχους κατώτατων ορίων συντάξεων, η σύνταξή τους περιορίζεται στο οργανικό ποσό, όπως αυτό προκύπτει από τα ασφαλιστικά δεδομένα. Εάν το οργανικό ή τα οργανικά ποσά υπερβαίνουν τα προαναφερόμενα κατά περίπτωση ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, τότε τα ποσά αυτά περικόπτονται ως ανωτέρω. Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή και στα πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40 Α'). Για τον απασχολούμενο συνταξιούχο καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικίες διατάξεις για τους λοιπούς ασφαλισμένους εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου, οι οποίες βαρύνουν τον εργοδότη και τον ασφαλισμένο αντίστοιχα.»

Σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 16 του Ν. 3863/2010, Νέο Ασφαλιστικό, (όπως αυτό αντικατέστησε το άρθρο 63 του ν. 2676/1999 ως άνω), «2.Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν για όσους συνταξιούχους αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχολούνται ή διοριστούν σε θέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν . 3833/2010 (ΦΕΚ Α' 40), από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και εφεξής. Όσοι συνταξιούχοι έχουν ήδη αναλάβει εργασία ή αυτοαπασχολούνται ή έχουν διοριστεί σε θέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (ΦΕΚ Α' 40), και έως την ισχύ του παρόντος νόμου δεν καταλαμβάνονταν από τις διατάξεις του άρθρου 63 του ν. 2676/1999 (ΦΕΚ 1 Α'), όπως ίσχυσαν έως την αντικατάστασή του με το παρόν άρθρο, οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται από 1.1.2013. Οι διατάξεις του άρθρου 63 του ν. 2676/1999 (ΦΕΚ 1 Α'), όπως αυτό ίσχυε έως την αντικατάστασή του με το παρόν, εξακολουθούν να ισχύουν έως 31.12.2012 για όσους συνταξιούχους είχαν ήδη υπαχθεί σε αυτές έως την έναρξη ισχύος του

παρόντος. Από 1.1.2013 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, καταργουμένης κάθε αντίθετης διάταξης.

3. α. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, που εργάζονται εκτός του ευρύτερου δημόσιου τομέα όπως αυτός έχει οριοθετηθεί με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α΄) ή αυτοαπασχολούνται.

Οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (ΦΕΚ 57 Α΄), καθώς και των παραγράφων 1 έως 7 του άρθρου 58 του πδ.169/2007, εξακολουθούν να ισχύουν.

β. Οι συνταξιούχοι της προηγούμενης περίπτωσης, υποχρεούνται πριν αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχοληθούν, να δηλώσουν τούτο στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Παράλειψη της δηλώσεως συνεπάγεται καταλογισμό σε βάρος του συνταξιούχου του ποσού των συντάξεων που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα της εργασίας του ή κατά το διάστημα που αυτοαπασχολείτο, και πρόστιμο επί του καταλογισθέντος ποσού ίσο με το νόμιμο τόκο υπερημερίας.»

Σύμφωνα με το **α. 2 παρ.2 του ν. 3833/2010: «...Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή και για τα αιρετά όργανα ΟΤΑ, τους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη των συλλογικών οργάνων διοίκησης των ΝΠΔΔ, τους προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, τους προέδρους, αντιπροέδρους, διευθύνοντες συμβούλους και τα μέλη διοικητικών συμβουλίων, καθώς και στο**

πάσης φύσεως προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο Κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α...».

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 14 του ν. 2592/1998, Αναπροσαρμογή συντάξεων Δημοσίου, «14. Οι συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, γενικά, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνουν βουλευτική σύνταξη ή χορηγία, οι οποίοι υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α` 65) και λαμβάνουν σύνταξη ή χορηγία, κατά περίπτωση και αποδοχές συγχρόνως, καταβάλλονται μειωμένες κατά 70% με εξαίρεση τις συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των νόμων 1897/1990 (Α` 120) και 1977/1991 (Α` 185), τις εξ ιδίου δικαιώματος πολεμικές συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων, καθώς και τις εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής...

Οι διοριζόμενοι σε θέσεις προέδρων ή μελών Διοικητικών Συμβουλίων, φορέων του δημόσιου τομέα, οι οποίοι λαμβάνουν σύνταξη από το Δημόσιο ή από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης μπορούν, αντί της υπαγωγής τους στις ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου, να επιλέξουν με υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 που απευθύνουν τόσο προς την υπηρεσία τους, όσο και προς τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, την υπαγωγή τους στις ρυθμίσεις της παρ. 9 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997 (Α` 38).»

Η παράγραφος 14 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο πρώτο παράγραφος Β. περ.1β Ν.4093/2012,ΦΕΚ Α 222/12.11.2012. Με την

περ.1γ της αυτής παραγράφου του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι:

"γ. Οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης έχουν εφαρμογή και για όσους λαμβάνουν ταυτόχρονα με τη σύνταξη ή τη χορηγία, κατά περίπτωση, βουλευτική αποζημίωση ή αντιμισθία ως αιρετά όργανα των Ο.Τ.Α. α` και β` βαθμού".

Σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997, «Οι διοριζόμενοι σε θέσεις προέδρων ή μελών Διοικητικών Συμβουλίων ή εξωτερικών συμβούλων φορέων του δημόσιου τομέα, οι οποίοι λαμβάνουν σύνταξη από το Δημόσιο ή από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης, λαμβάνουν το ήμισυ των προβλεπόμενων αμοιβών της θέσης. Στις αποδοχές της θέσης δεν περιλαμβάνονται τυχόν έξοδα παραστάσεως, τα οποία όμως δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν το ½ του ποσού της σύνταξης. Η γνωστοποίηση λήψης σύνταξης από το Δημόσιο ή από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης γίνεται με την υποβολή σχετικής δήλωσης από τον ενδιαφερόμενο. Η δήλωση υποβάλλεται εντός δεκαημέρου από την ημερομηνία διορισμού στον οικείο συνταξιοδοτικό φορέα και στην υπηρεσία στην οποία διορίζεται για τις περαιτέρω κατά περίπτωση ενέργειες».

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 6 του ν. 1256/1982, Η αληθινή έννοια της παρ.1 του α.9 του ν.1232/1982 για «την επαναφορά σε ισχύ, τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Ν.Δ. 4352/1964 και άλλες διατάξεις» είναι ότι στο δημόσιο τομέα περιλαμβάνονται όλοι οι

κρατικοί φορείς ανεξάρτητα από το καθεστώς δημοσίου ή ιδιωτικού ή μικτού δικαίου που τους διέπει, ήτοι: α) οι Κρατικές ή Δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκπροσωπούνται από το νομικό πρόσωπο του Δημοσίου, β) οι Κρατικοί ή Δημόσιοι Οργανισμοί σαν κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου... Σ' αυτή την περίπτωση περιλαμβάνονται και οι ΟΤΑ, γ) οι Κρατικές ή Δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις όπως η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, η ΕΡΤ κλπ, δ) τα Κοινοφελή Ιδρύματα του Αστικού Κώδικα που περιήλθαν στο Δημόσιο και χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από αυτό..., ε) οι Τραπεζιτικές και άλλες ανώνυμες εταιρίες στις οποίες είτε τα κατά τις προηγούμενες περιπτώσεις νομικά πρόσωπα έχουν το σύνολο ή την πλειοψηφία των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου είτε έχουν κρατικό προνόμιο ή κρατική επιχορήγηση, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος, η Αγροτική Τράπεζα, η Εθνική Τράπεζα, η Κτηματική Τράπεζα, η Εμπορική Τράπεζα, η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως κ.α., στ) τα κρατικά νομικά πρόσωπα που έχουν χαρακτηριστεί από το νόμο ή τα δικαστήρια ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, όπως ο Οργανισμός Συγκοινωνιών Ελλάδος, ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός και που χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από οποιοδήποτε των προαναφερόμενων νομικών προσώπων, ζ) Οι θυγατρικές ανώνυμες εταιρίες των πιο πάνω Νομικών Προσώπων των εδαφίων α-στ αυτής της παραγράφου που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτά.

Σύμφωνα με το α.51 του Ν. 1892/1990, όπως αυτό συμπληρώθηκε δια του άρθρου 4 παρ.6 του **Ν. 1943/1991**, ορίζεται ότι: Ο κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ.6 του Ν.1256/1982 δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο: α. Τις κάθε είδους δημόσιες υπηρεσίες, που

υπάγονται στο νομικό πρόσωπο του δημοσίου και εκπροσωπούνται από αυτό β. Τα κάθε είδους ν.π.δ.δ., εξαιρουμένων των Χρηματιστηρίων αξιών, είτε αυτά αποτελούν οργανισμούς κατά τόπο είτε καθ' ύλην αυτοδιοίκησης γ. Τις κάθε είδους κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις και οργανισμούς, καθώς και ν.π.ι.δ. δημόσιου χαρακτήρα που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς δ. Τις τράπεζες που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου, είτε στο σύνολό τους, είτε κατά πλειοψηφία ε. Τις κάθε είδους θυγατρικές εταιρίες των νομικών προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β και γ, **εκτός από τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ.**

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Από το συνδυασμό των ως άνω διατάξεων σαφώς προκύπτει ότι, **συνταξιούχοι**, οι οποίοι αναλαμβάνουν θέση **Προέδρου, Αντιπροέδρου** ή μελών Διοικητικού Συμβουλίου σε **νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που ανήκει σε ΟΤΑ**, και συγκεκριμένα Προέδρου, Αντιπροέδρου και μελών Δ.Σ. Δ.Ε.Υ.Α., **δικαιούνται της αποζημίωσης που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος 7 του Ν. 1069/1980.** Ωστόσο, όσον αφορά στην καταβολή της σύνταξής τους, έχει πλήρη εφαρμογή η ως άνω διάταξη του **άρθρου 63 του ν. 2676/1999**, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το **νόμο 3863/2010.**

Κρίσιμο, λοιπόν εν προκειμένω, είναι να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες ιδιότητες (πχ. ηλικία, ύπαρξη τέκνων, ημερομηνία ανάληψης καθηκόντων κλπ) που αφορούν στο πρόσωπο του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των μελών του Δ.Σ. Δ.Ε.Υ.Α.,

προκειμένου, πέραν της αποζημίωσης του άρθρου 3 παρ.7 του ν.1069/1980 που εκείνοι δικαιούνται, να υπολογιστεί το ακριβές ποσό της σύνταξης που πρέπει να λάβουν.

Αθήνα, 26.02.2014

Ο Γνωμοδοτών Δικηγόρος

Πάνος Κ. Ζυγούρης